

Mezinárodní konference o výzkumu proměnných hvězd v Brně

Z pohledu nejvzdálenějšího účastníka

Mezi 8. a 11. listopadem 2001 se na Hvězdárně a planetáriu M. Koperníka v Brně uskutečnila Mezinárodní konference o výzkumu proměnných hvězd BRNO 2001, kterou pořádala právě Hvězdárna a planetárium M. Koperníka v Brně a BRNO – sekce pozorovatelů proměnných hvězd České astronomické společnosti. Konference byla velmi zajímavá.

Účastnilo se jí 65 amatérských a profesionálních astronomů z České republiky a několika zemí Evropy (Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Polsko, Slovensko, Turecko, Ukrajina). Jediným mimoevropským účastníkem byl dr. Jaime Garcia z Argentiny. Bylo zde prezentováno 46 příspěvků k několika zajímavým nosným tématům, zejména o zákrytových dvojhvězdách, kataklyzmických proměnných hvězdách, miridách (symbiotických) a polopravidelných proměnných hvězdách. Dalším tématem byla diskuse o spolupráci amatérů a profesionálů a důležitosti amatérských vizuálních pozorování proměnných hvězd, která byla podpořena všemi pozvanými řečníky z řad profesionálů. Výsledky budou publikovány ve sborníku na počátku příštího roku, zatímco abstrakty a fotografie jsou dostupné na <http://var.astro.cz/brno>.

Město Brno tvořilo nádherný rámec konference se zajímavou směsicí různých architektonických škol a období. Naši hostitelé nám připravili dva neočekávané zážitky: úžasný živý koncert dechové hudby v sále planetária pod hvězdnou oblohou a návštěvu muzea J. G. Mendela, který položil základy genetiky a byl také pečlivým a věrným pozorovatelem Slunce.

Pro mě osobně bylo také úžasným zážitkem setkat se zase jednou se severní hvězdnou oblohou a s dalekohledy brněnské hvězdárny provést několik nenápadných pozorování zajímavých objektů.

Dr. Jaime Garcia

Ústav M. Koperníka, San Rafael

Argentina

(Překlad zprávy pro AAVSO Newsletter)

Očima organizátora

Pozorovatelé proměnných hvězd z České a Slovenské republiky už vědí, že každoročně počátkem listopadu nastává na brněnské hvězdárně „proměnářské hemžení“. Hvězdárna a planetárium M. Koperníka v Brně tu ve spolupráci s BRNO – sekcí pozorovatelů proměnných hvězd České astronomické společnosti pořádá tradiční setkání – konferenci o výzkumu proměnných hvězd. Osobně jsem se těchto setkání účastnil někdy od počátku osmdesátých let, kdy jsem s pozorováním proměnných hvězd začínal. Musím říci, že to byly zlaté časy, alespoň pro mě. Přijel jsem, vše bylo připraveno, tenkrát i zapláceno, prostě jsem se o nic nemusel starat. Ale časy se mění... Když jsem v r. 1989 začal na brněnské hvězdárně pracovat, samozřejmě jsem se začal podílet i na organizaci tradičních seminářů. Časem

se ze seminářů staly konference a ze mě (už ani nevím jak) hlavní organizátor. Většinou se jednalo o národní (tedy česko-slovenské) konference – setkání zejména amatérských pozorovatelů proměnných hvězd. Občas i s pozvanými hosty ze zahraničí. Nicméně v roce 1997 jsme se rozhodli uspořádat konferenci jako skutečně mezinárodní akci. A navíc jsme k ní připojili ještě konferenci další – 20. stelární konferenci českých a slovenských astronomických pracovišť. Šlo o to, abychom dostali na jedno místo prakticky v jednom čase amatéry i profesionály, kteří se zabývají stelární astronomií. Vždyť obě skupiny si mají vzájemně co říci a co nabídnout! Dle ohlasu účastníků dopadl náš pokus dobře a ozvaly se hlasy volající po zopakování akce. Rok 1999 byl ale už zadán pro Astronomický festival. A tak až počátkem letošního roku padlo definitivní rozhodnutí, že letošní konference bude opět mezinárodní v širším slova smyslu. Pak už se rozeběhly přípravy, i když to tentokrát šlo přece jen trochu hůře. Jednu chvíli jsme dokonce nevěděli, zda nebudeme muset konferenci pro nezáměr zrušit! Ale jak se blížil konečný termín přihlášek, ledy se konečně hnuly. Příznám se, že jsem si letošní konference chtěl přece jen užít více jako posluchač než jako orga-

ASTROPIS

Objednávky předplatného přijímá:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

Závazná objednávka předplatného časopisu ASTROPIS

Uplatňuji nárok na slevu jako člen:

ČAS

ČGS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSC:

Počet výtisků:

Od čísla:

 /

Datum:

 / /

Podpis:

Objednavatel se zavazuje uhradit předplatné na jeden rok ve stanovené výši a stanoveném čase. Na základě této objednávky Vám bude zasláno nejbližší číslo ASTROPISU se složenkou, kterou předplatné uhradíte.

nizátor. A tak jsem spolu s vedoucím vědeckého organizačního výboru doc. Mikuláškem navrhnul následující nosná témata:

- Světelné elementy periodicky proměnných hvězd. Konstrukce O-C diagramů, problémy určení světelných elementů. Změny světelných elementů periodicky proměnných hvězd a jejich příčiny. Aperiodické změny, jejich věrohodnost a možná vysvětlení.

- Kataklyzmické proměnné hvězdy
- Role amatérů v současném a budoucím výzkumu proměnných hvězd.

Podařilo se zajistit i skvělé přednášející. Přehledové referáty přednesli vedoucí Astronomického ústavu Univerzity v Canakkale v Turecku Osman Demircan, Jiří Grygar z Fyzikálního ústavu AV ČR v Praze, ředitel hvězdárny v Baja v Maďarsku Tibor Hegedüs, Ladislav Hric z Astronomického ústavu SAV v Tatranské Lomnici, László L. Kiss z Univerzity v Szegedu, Joanna Mikolajewska z Koperníkova astronomického centra Polské akademie věd, David E. Mkrтчichian z Astronomického ústavu v Oděse, Eleni Rovithis-Livaniou z Univerzity v Aténách a Vojtěch Šimon z Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově. Za zmínku stojí i příspěvek o činnosti pozorovatelů v Jižní Americe, který přednesl vědecký ředitel Ústavu M. Koperníka v San Rafael v Argentině a člen rady AAVSO.

© Jaroslav Luner

Kromě těchto přehledových referátů vyslechli účastníci řadu krátkých příspěvků a shlédli téměř tři desítky posterů. Představovat jednotlivé příspěvky by bylo na tomto místě poněkud zdlouhavé. Odkazuji proto všechny zájemce na připravovaný sborník z této konference, který vyjde počátkem roku 2002.

Účastníci podobných akcí mi jistě potvrdí, že důležitý je nejen oficiální program, ale také kuloárová jednání. Těch se během konference uskutečnilo nepočítaně. Pokud to mohu posuzovat podle sebe, přinesly velmi mnoho cenných informací, které člověk nezíská četbou literatury nebo brouzdáním po internetu. Když připočtu fakt, že se během konference mimořádně vydařilo počasí a řada účastníků využila noční čas i pro pozorování, myslím, že je zřejmé, že čas konference byl využit takřka stoprocentně. Bylo to náročné, ale kdo nepřijel, může jen litovat. Už mnohokrát jsem si po skončení podobné akce, kterou jsem organizoval nebo pomáhal organizovat, říkal, zda má smysl věnovat tolik času a námahy pořádání takových akcí. Odpověď nebyla vždy jednoznačná, protože jsem kvůli zajištění hladkého chodu akce mohl vždy sledovat jen část jednání. Měřítkem úspěšnosti akce tak pro mě byla hlavně příznivá reakce účastníků. Ale v letošním roce jsem mohl sám sobě dát na otázku po smyslu akce snadnou a rychlou odpověď. Letos to za tu námahu opravdu stálo!

■ Miloslav Zejda

Miloslav Zejda

Jaime Garcia

© Jaroslav Luner

Odpovědní lístek odešlete na adresu:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

ODPOVĚDNÍ LÍSTEK PRO ČAS

Mám zájem o bližší informace o členství v ČAS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSC:

Datum: / /

Podpis: _____